1902. Vijftigste Jaargang. (Eerste Kwartaal.) No. 6.

DE BAZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland."

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Joël II : 1a, Blaast de bazuin!

Vrijdag 7 Februari 1902.

Hagg. I : 4, Is het voor ulieden wel de tijd/ dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3 2 maal.

UITGEVER:
G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtvrij te adresseeren aan den Uitgever G. Ph. Zalsman te Kampen. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den Redacteur, dHr. C. Mulder te Kampen. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den Hoofdredacteur, Dr. H. Bavinck te Kampen. —

Officiëele Kerkelijke Berichten enz.

PLAATSELIJKE KERKEN.

HASSE T, 28 Jan. 1902. De kerkenraad der Geref. kerk heeft het genoegen, met dank aan den Heere te kunnen mededeelen, uit de nalatenschap van Mej de Wed J Hulleman te hebben ontvangen een legaat van f 300, ten behoeve der kerk.

Namens den Kerkeraad,
H. Galenkamp Kz., Scriba.

—

TIENHOVEN, 30 Jan 1902. Alhier is beroepen tot Herder en Leeraar Ds H. Volten te Stellendam.

Namens den Kerkeraad,
K. Pijnenman, Scriba.

—

NW.-DORDRECHT. (Dordsche brug). 2—2—02. Wij zijn blijde en dankbaar. Onze hooggeachte Leeraar, Ds. G. J. D. Aalders, blijft bij ons. Moge s' Heere zegen kennelijk op dit besluit rusten, 't welk hij ons heden morgen tot aller blijdschap mededeelde.

Namens den Kerkeraad,
H. ten Hoor, Scriba

—

SCHARNEGOUTUM. 2 Febr. 1902. Heden had alhier onder leiding van den Weleerw. heer Ds. Jonkers van Hommerts, met toestemming van onzen geachten Consulent Ds. Eringa, de stemming plaats, uit een te voren gesteld 3 tal. Met groote meerderheid werd gekozen de Weleerw. heer J Veenstra van St Anna-Parochie. Moge het blijken dat de gekozene de man des Raads zij.

Namens den Kerkeraad,
P. K. Hofman, Vice-Scriba.

—

NOORDWIJK a/ZEE, 5,—2,—'2. Het adres voor de Geref. kerk alhier is aan den Scriba.

Namens den Kerkeraad,
C. Paschier, Scriba.

CLASSEN.

Classis Enumatil.

Vergadering *Woensdag* 19 *Februari.*

H. Scholten, *Corr.*

Zuidhorn.

—

Classis Zierikzee.

De Classis Zierikzee zal D. V. vergaderen op *Woensdag* 19 *Febr.* 's morgens te elf uur.

De Correspondent,
D. Mulder.

ONTVANGSTEN.

Voor de kerk te Appelscha.

Bij Ds, Wissink te Gasselternijeveen, wat reeds den vorigen keer verantwoord had moeten worden		f 4,—
Bij s. Dijkstra te Smilde		- 5,90
waaronder f 5 van de kerk te Aduard, waarvoor verantwoording in *„de Bazuin"* werd verzocht.		
Bij den ondergeteekende		- 56,51

Mogen wij de behoeften van Appelscha vriendelijk en dringend aanbevelen bij de kerken, die ons nog niets hebben gezonden?

Wien geen bericht van ontvangst der gaven gewerd, melde dit s v. p. aan ondergeteekende.

Met hartelijken dank en verdere aanbeveling,

Namens den Kerkeraad,
Appelscha, 1 Februari 1902. P. Kostir.

—

Voor de Inw. Zending in den Z. o. h. van Friesland.

Door br. J. Wouda van Mej. A. J. den Dekker te Almkerk		f 10,—
In de Ger. gem. te Nieuw-Vennep		- 5,—
Collecte te Ermelo		- 25 57
n n Terneuzen		- 54,85

P. A. Smilde, *Penn.*

Heereveen, 3 Febr. 1902.

—

Inwendige Zending in Drente.

Met dankzegging aan de gevers deelen de Deputaten mede, dat door hen in Jan. j.l. de volgende gaven zijn ontvangen:

Kerk van Enschedé f 10, Vledder f 4, Vries f 8,35, Hauerwijk f 5,84½, Gasselter-Nijeveen f 5 plus f 10, Westerbork f 5,83, collecte bij 't Jongelingsfeest te Diever f 4,06½, van Mej Zeldenrijk te Gouda f 2,50, van K. J. Kraan te 's-age f 1, verzameld door br. Greving f 5,27½ en door br. Dekker f 2,41.

De Deputaten hopen, dat door deze voorbeelden velen tot volgen opgewekt worden, opdat wij straks in staat zijn, uit onze, nu ledige, kas de Colporteurs het salaris uit te keeren. Bewerke de Heere de harten hiertoe.

Namens de Deputaten voorn.,
H. A. Dijkstra, *Secr.-Penn*

Diever, Febr. 1902.

—

Voor de Inw. Zending en Bijbelcolportage in Noord-Brabant en Limburg.

Met hartelijken dank ontvangen:

Jaarl. bijdrage van N N. voor Tilburg	f 10,—
Uit de Catech bus v d. Geref. k. te Barchem	- 2,13
Uit ons „Wijnrankje" v. d. Geref. k. Leiden *A*	- 8,—

Jaarlijksche bijdragen: Uit *Zevenhuizen:* J. d. H. f 1,50, G. B. f 1, P. d. V. f 1, Ds. L. G. G. f 1.

Uit *Kludert:* Ds. v. d V. f 1,50, Mevr. Wed. V. f 6, Wed. H. P. f 2,50 Wed. J. v. S f 1, J. V f 0,50, A. d. H f 1, J. C. P. f 2,50, Wed. K. V. f 1, M K. f 1, Wed. J. V. f 1, J. L. B. f 1, C. L. f 1, A. C. v. D f 1, C. d H. Lz f 1, C. A. v. D. f 1, Gebr v. M. f 1, B. v. H. f 2, H. P. Jz. f 1, Mej L. P. Jd. f 1, P A. H. f 1, A. S f 0,50, H. L f 0,50, W M. f 0,50, Jac B. f 0,50, Mej. C. v. D. f 0,50, Mej Joh. v. D f 0,50, C. d. H. f 0,50, P. W. M f 1 C K. f 1,50, H. d. H. f 2,50, A d V. f 1, L. P. f 2,50, A M. f 3, C. d. E. f 1, A, W. f 2, C. C f 1, L. J. S f 1, Wed. M. K. f 2,50, A. d. E. f 0,50, Z d. P. f 2, N. v. D. f 0,50.

Uit *Raamsdonk:* Wed. v. W. f 0,50, P. v. W. f 0,50, J. P. D. f 1, H. d. J. f 1, P. L. f 1, Mej. A. M. E. f 1. Wed. S. f 1, W. J. Z. f 1, Ds. J. C. C. V. f 1,50.

Uit *Amersfoort:* Ds. H T. f 1, Ds. M. J. B. f 2,50, W R. f 2,50, G. K. f 2,50, N. N. f 1,50, Ds A. M. D. f 1, J. S. f 1, M. K f 2,50, E. v O f 2,50.

Gereformeerde kerk *Amersfoort A* f 3.

Verbetering. In de vorige opgave stond: v. d. *Jongelingsver.* te Almkerk f 4,50; dit moet zijn: v. d. *Jongedochtersver.* „Het Mosterdzaadje" te Almkerk.

Aanbevelend,
J C. C. Voigt, *Penningm.*

Raamsdonk, 3 Febr. 1902.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Rhoon	2e c	f 6,69½	Alkmaar	2e c.	f 8,75
Pernis	n	- 21,68½	Helder	n	- 22,18½
Schiedam	n	- 50,70	Broek o/L.	n	- 35,68½
Hoogvliet	n	- 5,20	Noord-Scharw.	n	- 9,78
Maassluis *A*	n	- 25,13½	Dirkshorn	n	- 18.10
Katwijk a/Zee (in pl. v. contrib.)		- 25,05	Oosterend (Texel)	n	- 12,84
Boskoop	2e c.	- 16,04	Heer-Hugowaard	n	- 2,39
Hazerswoude	n	- 19,39½	Krabbendam	n	- 14,65½
Hillegom	n	- 13,06½	A.-P. Polder	n	- 2,90
Katwijk a/Zee	n	- 12,65	Schiermerhorn	n	- 0,70
Leiden *B*	n	- 21.81	Kolhorn	n	- 1,—
Leiderdorp	2e c.	- 15,—	Schagerbrug	n	- 0,72
Noordwijk a/Zee	n	- 8 25	Balisen		- 7,35
Rijnsburg	n	- 17,28	Den Ham		- 10,12
Sassenheim	n	- 11,64	Lutten		- 8,13
Voorschoten	n	- 9,72	Ommen		- 12,50
Zutfen ½ c.		- 10,—			

Contributies en Giften.

Door *Ds. N. P. Littooij* te *Krimpen a/d Lek,* Corr. Cl *Gouda,* de contrib. uit *Krimpen a/d Lek,* Corr. *C. Kooiman,* van Ds. N. P Littooij f 1, A. de Boer f 1, C. Kooiman f 1, J Zoeter f 1, A. Groeneveld f 0,50, A. W. de Graaf f 0,50, P Kalkman Sr. 0,50, W. Kalkman Sr. f 0,25.

Door *Ds T. H. Woudstra* te *Leiderdorp,* Corr. Cl. *Leiden,* de contrib. uit *Boskoop,* Corr. *Ds. O. D. Eerdmans,* van P. den Ouden f 1, P. v. d. Kraats Lzn. f 0,50, J de Jong Dzn. f 2,50, S. Knepper f 0,50, K. van 't Hof f 1, H. den Ouden f 1, Wed. S. J. Vermeul f 1,50, K. Kromhout f 0,50, D. Turkenburg f 0,50.

Uit *Hazerswonde,* Corr. *Jb. Koetsier,* van H. van Beek f 2,50, J. van Beek f 0,50, D. de Bruijn f 1, Jb. Koetsier f 0,50, G. Maaskant f 0,50, Ds J L. Schouten f 1.

Uit *Hiltegom,* Corr. *Ds. K. v d. Wal,* van Ds. K. van der Wal f 2,50, H. V. van Zanten f 2,50, R. V. van Zanten f 2,50, R Schilpzand f 2,50, H. E. A. Schilpzand f 2,50, H. van Teijlingen f 1, A. Philippo f 1, D. S. Algera f 0,50, E. Krösschell f 0,50

Uit *Katwijk a. d. R.,* Corr. *Ds H. Meyering,* van Ds. H Meijering f 1, C. Janse f 1, P. Burnhoorn f 1, H. de Boer f 1, P van der Gugten f 1, J. Heemskerk f 1, P. van der Horst f 1, M. van Egmond f 1, S. Driebergen f 1, H. Noort f 1, M. van der Gust f 2, P. van der Perk f 1,50.

Uit *Leiden A,* Corr. *J. H Oldenburg.* van C. Filippo f 5, F. Bakker f 4, G J de Jongh f 5, J. Bogaards f 2, J. N. Bogaards f 1, A. Bogaards f 1, J. de Lange f 2,50, F van Dorp f 1,50, D. Eggink f 1, Z. de Rooy f 1, G. J. van Dorp f 1, P. L. van Dorp f 1, L. G. van Dorp f 1, P J Lezwijn f 1, W. F. Lambinon f 1, D. Bakhuyzen f 1, A de Haay f 1, D. J. van der Reyden f 1, J. H Elskamp f 1, J H. Oldenburg f 1, D. Kuptein f 1, M. van Wijk f 0,50, W. Nuis f 1, Mej. Nuis f 1, Wed. Verhorst f 1, Wed. de Kler f 1,

Uit *Leiden B,* Corr. *J J. de Vlaam,* van Ds. J Holster f 1, J. N. Bink f 1, J. Kanbier f 2,50, K. Holstijn f 2,50, G van Herwijnen f 2, W. van Rijn f 1, W. F. Laman f 1, J. van Dijk f 5, N Bink f 1, P. van Dis f 0,50, A Laman f 1, Dr, Th. den Houter f 5, Juffr. de Wed. N van Dijk f 1, C. W. Roodenburg f 0,50, Juffr. de Wed. W Laman f 0,25, P. van Hoven f 1, Joh. Parmentier f 1, M. H. Laman f 0,50, D. Stolwijk f 1, P. J van Eijk f 5, H. van Loo f 2,50, J. Laman f 1, J. Haasnoot f 1, H. L. Casimier f 2, J. Overduin f 1, van Terrechorst f 2,50, P. van Vliet f, Westrienen f 0,50, E. Kwaatgras f 0,25, H Pracht f 0,50, Wed. de Lange f 1.

Uit *Leiden C,* Corr. *J. C van Biemen,* van Ds. Rudolph f 1, J. C. van Biemen f 1, P. van Weeren f 1, H. van Weeren f 1, J. W. H. Rotteveel f 1, Verra f 1, W. Bink f 1, N. N. f 2, Warmenhoven f 1, Stol f 1, Gijsman f 1, C. de Graaf f 1, Lubach f 0,50, v. Kampen f 0,50, Maas f 0,50, van Brussel f 0,50.

Uit *Leiderdorp.* Corr. *G. v. Leeuwen,* van Wed. H. Goedhard f 1, J. v. Zwieten f 1, C. Roest f 1, H. Roest f 1, C. Vesseur f 1, C v. Hemert f 1, A. v. Hemert f 0,50, H. v. der Wal f 1, A. G. van Osnabrugge f 1, Wed. van der Hout f 1, Mej G. Karens f 1, J. Moraal f 1, D. van Tongeren f 1, J. W. Koning f 2, J. J. Koning f 2, A. Veefkind Sr. f 0,50, C. Bos f 1, W. Goedhart f 1, G Goedhart f 1, P. van Triet f 1, Dr. C A. de Bruine f 1, J. v. Leeuwen Sr f 2, J. v. Leeuwen Jr. f 1, A. de Lange f 0,50, P. Jongeneel f 0,50, A. v. Leeuwen f 1, Gebr. van Egmond f 1,50, Wed G. v. Dommelen f 1, P. Boot f 1, J. Boot f 1, P v. d. Marel f 1, D. Samsom f 1, S. van 't Riet f 1, G. van 't Riet f 1, M. Mijer f 0,50, Wed. J. de Koning f 1, P. Koning f 2, L. W. van Giessen f 1, J. Koning Jz. f 1, Wed. Nieuwenboom f 0,50, Wed G. v. Leeuwen f 1, G. v. Pelt f 0,50, Wed. J. Vellekoop f 1 Wed. C. v Brederode f 1, Mej. E. H. van Nieuwcasteel f 1, M. H. Moraal f 1, J. Koning Pz. f 1.

Uit *Noordwijk a. Zee,* van Wed. N. Roon f 1, C. Passchier f 1, Jac v. d. Wiel f 1.

Uit *Rijnsburg* totaal f 18.

Uit *Sassenheim,* Corr. *J. E. Dijkstra,* van A. Frijlink f 2,50, L. v. Leeuwen f 2, Ds. J. Thijs f 1, C. Westerbeek f 1, J. E. Dijkstra f 0,50.

Uit *Voorschoten,* Corr. *J. A. du Pré,* van Mej. H. J. Boissevain f 2,50, C J. Broers f 2,50, C. Eggink f 2,50, Ds H Alting f 2,50, J. Butgers f 1,50, W. J Berkhuizen f 0,50, C. v. d. Giesen f 1, A. Warnaar f 1, J. J. Warnaar f 1, J. A. Veelo f 1.

De Penningmeester van de Theologische School,
Zwolle, 1 Febr. 1902. Dr. H. Franssen.

—

Voor de Zending o. Heid. & Moh.

Door J. Bos Kz., v/d Geref. Jongel.-Vr. te Wildervank	f 13,—
Van J. de Boer te Musselkanaal	- 1,80

N. B. Vermelding in »de Bazuin" geschiedt alleen op verzoek.

Doesborg, 1 Febr. 1902. B. de Moen, *Quaestor.*

—

Voor de Zending op Soemba.

Collecte van de kerk te:

Appelscha	f 9,33 Vriezenveen	f 4,03
Genemuiden	- 20,50	
Ds v. d. Vegt te Haren, coll. op 't Jaarf. der Jongel.-Vereen. „Eben-Haëzer"		- 2,55
A. H. Homan te Ten Boer, uit het Negertje der Schoolkind.		- 3,—
J. Kuipers te Niezijl, v. d. Zendingsvereen. „Onze Plicht"		- 21,43
J. Kuipers te Niezijl, gev in de coll.		- 1,—
Ds. Roorda te O.-Pekela uit het busje v. R. Visser		- 4,—
n n n n van N. N.		- 5,—
H. Reuting Gz. te Sleen, coll. op 't Jaarf. der Jongel.-Ver.		- 3,11½
E. Star te Meppel, gev. in de coll.		- 9,95

J. Duursema, *Quaestor.*

Uithuizen, 3 Febr. '02.

—

GELOOFSZEKERHEID.

Het schijnt, dat de korte verhandeling over de Zekerheid des Geloofs, die onlangs bij den heer Kok te Kampen het licht zag, in eene behoefte voorziet.

Niet alleen viel haar in de pers eene vriendelijke ontvangst te beurt; maar verschillende getuigenissen, zoowel mondelijk als schriftelijk, kwamen den Schrijver versterken in de overtuiging, dat het aan de zekerheid des geloofs in de practijk nog veelszins ontbreekt, en dat er over haar wezen en natuur nog lang niet voldoende helderheid van inzicht bestaat.

Toch is de brochure slechts eene kleine bijdrage, om in dit practisch en theoretisch gebrek te voorzien. Zij bedoelde slechts, enkele groote hoofdlijnen te trekken, en daalde in geen bijzonderheden af.

Vandaar verwondert het niet, dat een der lezers over één punt nadere opheldering vraagde.

Op bladz. 70 van de verhandeling staat te lezen: Indien wij de beloften Gods, in het Evangelie geopenbaard, bijv. de vergeving der zonden van harte gelooven, dan *gelooven wij tevens,* dat wij die weldaad der vergeving persoonlijk voor onszelven uit genade deelachtig zijn.

Dat was bedoelden, vriendelijken lezer te sterk gesproken En hij deed de vraag, of het niet beter ware, den zin aldus te wijzigen: Indien wij de beloften Gods, in het Evangelie geopenbaard, bijv. de vergeving der zonden, van harte gelooven, *dan is het zeker,* dat wij die weldaad der vergeving persoonlijk voor onszelven uit genade deelachtig zijn

De overeenstemming en het verschil tusschen deze beide uitspraken is duidelijk.

De overeenstemming bestaat hierin, dat in beide gevallen erkend wordt, dat de zekerheid aangaande de waarheid, dat er vergeving der zonden is, alleen het deel kan zijn van hem, die ook zelf die weldaad ontvangen heeft. Zekerheid, volstrekte zekerheid aangaande de waarheid van Gods beloften is er alleen te verkrijgen in den weg van het persoonlijk, zaligmakend geloof.

Maar daarbij is er tusschen beide uitspraken een niet onbelangrijk verschil.

In de uitspraak, zooals ze de eerste maal luidt, sluit het geloof, n.l. het echte, ware, en dus niet bloot historische geloof aangaande de vergeving der zonden ook in de bewustheid des geloofs, dat men zelf die weldaad uit genade deelachtig is.

Volgens de uitspraak, zooals zij gewijzigd wordt voorgesteld, is in het echte geloof aan de vergeving der zonden wel begrepen, dat men zelf die weldaad *bezit,* maar niet, dat men dit *weet,* dat men door het geloof er zich vast en zeker bewust van is.

Toch zal de vriendelijke lezer, die deze wijziging voorstelde, er hoegenaamd geen bezwaar in hebben om te erkennen, dat niemand de weldaad der vergeving deelachtig kan zijn dan *door het geloof.*

De aangehaalde zin zou dus op zijn standpunt aldus te lezen zijn: indien wij de beloften Gods, in het Evangelie geopenbaard, bijv. de vergeving der zonden, van harte gelooven, dan is het zeker, dat wij die weldaad der vergeving persoonlijk voor onszelven uit genade *door het geloof* deelachtig zijn. Wie de vergeving der zonden deelachtig is, is vanzelf ook een geloovige; hij heeft het zaligmakend geloof.

De vraag, die in geschil blijft, luidt dan aldus: sluit het geloof, *waardoor* wij de vergeving onzer zonden deelachtig zijn, ook het geloof in, *dat* wij haar deelachtig zijn?

Over deze vraag heeft in de Gereformeerde kerken velerlei verschil van gevoelen bestaan; zij is het onderwerp geweest van lange redeneeringen en breede vertoogen; zij was het punt, waar verschillende richtingen zich scheidden. En nog is in enkele kringen de gewoonte niet uitgestorven, om bij de preek over Zondag VII in den Heidelberger Catechismus scherper dan anders te luisteren en naar het bij die gelegenheid gesprokene den leeraar te beoordeelen.

Natuurlijk laat de gelegenheid het niet toe, om thans daarop in te gaan. Maar alleinteressantst ware het, als een onzer predikanten zich eens aan den arbeid zette, om het begrip des geloofs in zijne historie binnen de Gereformeerde kerken dezer landen nauwkeurig na te gaan.

Als men met de practijk te rade gaat, zou men geneigd zijn, om op bovengenoemde vraag terstond en zonder aarzeling een ontkennend antwoord te geven.

Want hoevele Christenen zijn er niet, die, ofschoon men vertrouwen mag, dat zij het eigendom des Heeren zijn, toch jaar en dag in het onzekere verkeeren en zich de beloften niet *durven* toeëigenen. Zij zouden het zoo gaarne willen, zij bidden en zij worstelen erom, en toch blijft het donker in hunne ziel. Een enkele maal, als zij iets bijzonders ondervinden, zouden zij het wel durven gelooven. Maar dat zijn korte oogenblikken; straks, als die bijzondere ondervinding voorbij is, maakt de twijfel zich weer van hun hart meester. En zoo blijven ze steeds van verre staan en komen niet tot de ruimte van de vrijmoedigheid en de blijmoedigheid des geloofs.

Verre moet het nu van ons allen zijn, om uit de hoogte op deze kleinen zwakgeloovigen neder te zien. Één smalle weg is het wèl, dien alle vromen bewandelen, maar zij worden daarop door den Heere zeer verschillend geleid. De Schrift doet die verschillende leidingen ons kennen in de personen der aartsvaders, in de psalmisten en profeten, in de apostelen en evangelisten. En wij hebben de taak, om die leidingen te erkennen en te eerbiedigen.

Geen antinomiaansche eenzijdigheid komt dus te pas, die voor deze leidingen des Heeren geen oog heeft, die alle geloovigen fatsoeneeren wil naar één model, die den rijkdom van het wezen des geloofs en van het geloofsleven miskent en het geloof in deze zekerheid aangaande eigen staat geheel en al laat opgaan.

Tegen deze eenzijdigheid is het op zijne plaats, om bij het geloof onderscheid te maken tusschen wat onze vaderen noemden: de *uitgaande* en de *terugkeerende* daad des geloofs, of ook wel tusschen het *toevluchtnemend* en het *verzekerd* vertrouwen, of nog anders, maar veel minder juist, tusschen het *wezen* en het *welwezen* des geloofs.

Maar hoe goed deze onderscheiding ook zij, om den rijkdom van wat in het geloof inzit uiteen te leggen en eenigermate tot bewustheid te brengen; men mag er toch aan de andere zijde geen scheiding van maken.

Het geloof is geen stuk werks, dat, evenals eene machine, uit verschillende deelen is samengesteld, en dat langzamerhand in elkaar wordt gezet. Het is geen gave, die van boven aan onze natuur wordt toegevoegd en altijd aan ons wezen vreemd blijft. Het is eigenlijk de natuurlijkste zaak ter wereld, want het is het vertrouwen van een kind op zijn vader; en het werd alleen bovennatuurlijk, omdat wij zoo diep gevallen zijn en geen gehoorzame kinderen willen wezen.

Wat er in dat geloof inzit, tracht de Heilige Schrift ons op allerlei wijze en in allerlei uitdrukking duidelijk te maken. Het is een kennen, een toestemmen,

een vertrouwen, een aanhangen, een vreezen; het is eene gave en een daad, een werk en de tegenstelling en uitsluiting van alle werk; het is ontvangend en lijdelijk, en tevens gevend en voortbrengend; het is loutere afhankelijkheid en tegelijk de overwinning der wereld. De Heilige Schrift geeft geen definitie van het *begrip* des geloofs, maar zij geeft in woord en feit eene beschrijving van de *zaak* des geloofs.

Daarom staat de theologie altijd zoo ver bij dat Woord Gods ten achter. Zij worstelt er mee, om deze rijke zaak des geloofs in eene korte definitie saam te vatten. Zij heeft daartoe eene dure roeping en moet dat doen. Maar zij moge toch altijd bedenken, dat de definities, die zij geeft, nooit de *zaak* uitputten, die door het begrip bij benadering wordt uitgedrukt.

Het denken is altijd arm in vergelijking met het leven. Definiëeren laat zich bijna niets; een rechte lijn en een vlak en een cirkel zijn wel in eene korte formule te beschrijven. Maar zoodra wij met meer gecompliceerde dingen dan lijnen en figuren in aanraking komen, zoodra wij met het leven, ook op zijn laagsten trap, te doen krijgen, laat het scherpste denken en de meest belijnde taal ons in den steek! Ons spreken blijft ver achter ons denken, en ons denken nog weer ver achter het leven terug.

Zoo is het in alle wetenschap en met name natuurlijk in de theologie. Als wij van God, van zijne deugden, van den persoon of het werk van Christus eenige omschrijving trachten te geven, voelen wij onophoudelijk de beperktheid onzer gedachte en de armoede onzer taal. En gelukkig, als wij daarvan ons bewust blijven en zooveel mogelijk over de *zaken* en niet over de *begrippen* leeren denken. Wij hebben in de theologie niet met abstracte begrippen maar met ontzaglijke realiteiten, met Goddelijke mysteriën te doen.

Dat geldt ook van het geloof. De bepaling, welke onze Catechismus ervan geeft, is treffend door haar eenvoud en waarheid. Maar wij mogen daarbij toch niet denken, dat in zulk eene korte omschrijving het wezen des geloofs is uitgeput. Want . . . *het* geloof, zoo in het afgetrokkene, bestaat niet. Er zijn alleen geloovende en geloovige menschen, in wie die wondere kracht des geloofs door den Heiligen Geest is ingeplant en bij wie het met al zijne vermogens en krachten organisch samenhangt.

In die gezindheid en gesteldheid der ziel, welke met den naam van het geloof wordt aangeduid, ligt nu ook de zekerheid vanzelve besloten. Zij komt er niet van buiten af aan toe, zij wordt er niet mechanisch aan toegevoegd; zij hecht er zich niet door een buitengewone openbaring aan vast. Maar zij ligt er van huis uit in opgesloten en komt er te harer tijd organisch uit voort. Geloof *is* zekerheid en sluit als zoodanig allen twijfel buiten.

Het is juist Calvijn, die dit zoo helder heeft ingezien en zoo duidelijk heeft uiteengezet. En de later opgekomen onderscheiding tusschen toevluchtnemend en verzekerd vertrouwen mag deze waarheid niet verduisteren. En zij doet dat ook niet, mits ze goed worde verstaan.

Want wie, door schuldbesef getroffen en verslagen, tot Christus de toevlucht neemt, is reeds een geloovige; hij heeft in dezelfde mate, als hij het toevluchtnemend vertrouwen oefent, ook reeds het verzekerd vertrouwen. Hoe zou anders een menschenkind, dat van zijn schuld overtuigd is, tot God durven gaan en zijne genade durven inroepen, indien hij niet, zonder zichzelf er rekenschap van te geven, toch in zijn hart geloofde, dat de Vader van den Heere Jezus Christus barmhartig is en groot van goedertierenheid, niet maar in het afgetrokkene maar ook voor hem persoonlijk?

Wel is waar wordt het soms zoo voorgesteld, alsof de overtuigde zondaar in dezen te werk gaat als Esther, die zeide: Kom ik om, zoo kom ik om. Maar het toevluchtnemend vertrouwen is geen onzeker wagen, het is een vertrouwen, het is een gelooven, dat God niet uitwerpen zal dengene, die in Christus tot Hem om genade en vergeving roept.

In het toevluchtnemend vertrouwen zit het verzekerd vertrouwen dus reeds opgesloten. En beide ontwikkelen zich in verband met elkaar. Naarmate het toevluchtnemend vertrouwen sterker is, wast ook het verzekerd vertrouwen. En als het laatste klein is en zwak, mag zonder twijfel daaruit worden afgeleid, dat ook het eerste gebrekkig is en onvolkomen.

De oorzaken van dit gebrekkige en zwakke in het geloof kunnen vele en onderscheidene zijn. Vooral moeten zij gezocht worden in onkunde en misverstand, zoowel aangaande de voorwerpelijke waarheid als aangaande de natuur des geloofs. Want in theorie mogen de geloovigen rechtzinnig zijn, allen ondervinden de moeilijkheid, om overeenkomstig de zuivere belijdenis te leven en te wandelen.

Wij belijden allen, dat de vergeving der zonden eene weldaad is, die door Christus volkomen is verworven en daarom in Hem gereed ligt voor een iegelijk, die gelooft. Maar als het erop aankomt, om deze leer ook te beleven, dan blijft er bij ieder Christen zooveel te wenschen over. Want practisch doen wij menigmaal zoo, alsof de vergeving der zonden voor een kleiner of grooter deel van onze gezindheid en van ons gedrag afhangt.

Zoo ook weten wij heel goed, dat het geloof geen werk is maar eene gave, dat het niets anders is dan een ja en amen zeggen op de beloften Gods; maar in de practijk van het leven stellen wij ons dikwerf zoo aan, alsof het door ons in den weg van rijke bevindingen of goede werken verworven moest worden.

Het geloof, zooals het in den geloovige voorkomt, is dus inderdaad menigmaal door vele nevelen in het duister gehuld. Dat is het in meerdere of mindere mate bij alle kinderen Gods. Dat is het in sommige tijden zelfs bij helden des geloofs als Luther en Calvijn geweest Maar als die nevelen door het licht van Gods Geest verdreven werden, dan kwam het geloof terstond in zijne ware natuur, als volle verzekerdheid te voorschijn. Want die zekerheid is in het geloof zelf begrepen, Zoo zwak en klein kan het niet zijn, of het brengt altijd, in dezelfde mate als het geloof is, ook eenige zekerheid mee. Zelfs de meest bekommerde en van verre staande Christen is van die zekerheid niet ten eenenmale en niet ten allen tijde verstoken. In de bekommering over zijne zonden ontbreekt, indien zij van den echten stempel is, nooit geheel en al de troost der vergeving.

Ten slotte moet hierbij ook dit nog worden bedacht: wij, Christenen, staan met onze practijk en ons leven altijd diep beneden ons geloof en onze belijdenis. Dit geeft echter geen recht tot het besluit, dat wij ons geloof naar onze practijk, maar moet ons doordringen van de roeping, dat wij ons leven naar onze belijdenis nebben te richten.

Er zijn duizenden bij duizenden gedoopten, die wel het teeken van den doop ontvingen maar de beteekende zaak door hardnekkig ongeloof verwerpen. Desniettemin is en blijft de doop naar zijn aard en wezen een onderpand, dat ik zoo zeker met het bloed en den Geest van Christus van de onreinigheid mijner ziel gewasschen ben, als ik uitwendig met het water, hetwelk de onzuiverheid des lichaams pleegt weg te nemen, gewasschen ben.

En zoo ook, de geloovige is menigmaal een bare der zee gelijk, die op en neder geworpen wordt door allerlei wind der leer. Maar het geloof is desniettegenstaande naar zijne natuur steeds een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet.

BAVINCK.

MEDISCHE FACULTEIT.

De heer Dr. J. H. A. van Dale, Geneesheer-Directeur van „Veldwijk", heeft bij de „Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland" een voorstel ingediend, inhoudende, dat deze Vereeniging zich bij gemotiveerd schrijven richte tot het Bestuur der „Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag" met het verzoek, dat het Bestuur onverwijld stappen doe, om te geraken tot de oprichting eener medische faculteit aan de Vrije Universiteit.

Dit is een voorstel, dat van harte steun verdient.

De gedachte, welke er in uitgedrukt wordt, is niet nieuw. Meermalen werd de wensch uitgesproken, dat het Bestuur van de Vereeniging voor Geref. Hooger Onderwijs eens iets van zich zou laten hooren en de versterking en uitbreiding der Faculteiten aan de Vrije Universiteit met spoed en met kracht ter hand zou nemen.

Want ieder gevoelt, dat de bestaande toestand niet jaar op jaar dezelfde kan blijven. Wij hebben niet genoeg aan eene school, die slechts den naam van universiteit draagt en er overigens zeer weinig aan beantwoordt; maar wij behoeven eene stichting, die *is* wat ze *heet*, die in elk geval met ernst meer en meer tracht te worden datgene, wat ze beweert te willen zijn.

Daarom is het te hopen, dat het voorstel van den heer van Dale door de Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen aangenomen worde en dan bij het Bestuur van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag een gunstig onthaal vinde, en op de eerstvolgende vergadering van die Vereeniging krachtig gesteund worde.

De heer van Dale heeft voor dit laatste een gunstige gelegenheid geopend. Hij verbindt aan zijn bovengenoemd voorstel nog de gedachte, dat de Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen zijn voorstel met het toelichtend schrijven publiceere, en dan alle voorstanders krachtig opwekke om zijn voorstel te steunen door het inzenden van adressen van adhaesie aan het Bestuur van de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag.

De publicatie is al geschied. Het voorstel van den heer van Dale is te vinden in het derde Nummer van het *Orgaan van de Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen in Nederland*, den 30en Januari l.l. bij den heer Donner te Leiden uitgegeven.

De toelichting, die daarbij van het voorstel gegeven wordt, is duidelijk en klaar en verheft de noodzakelijkheid van de uitbreiding der Vrije Universiteit boven allen twijfel. Men lette slechts op het volgende:

De Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen heeft op hare vergaderingen telkens gevoeld, dat de wetenschappelijke kracht aan onze zijde klein is en tegen die der tegenstanders niet opweegt.

Op het jongste Crimineel-anthropologische Congres kwam onze armoede duidelijk aan het licht, omdat wij geen mannen hadden, voldoende wetenschappelijk toegerust, om tegen de daar verkondigde en algemeen toegejuichte dwaalleeringen met kracht en klem te protesteeren.

Ons Christelijk Kabinet heeft thans geneeskundige ambtenaren noodig in dienst van de gezondheidswetten, die op uitvoering wachten en zal dan met moeite onder ons de mannen vinden, voor die posities geschikt.

De eere Gods eischt, dat ook op het terrein der geneeskunde en der natuurkunde mannen opstaan, bekwaam om de vijanden der Openbaring te weerstaan.

Ons Christenvolk verlangt, dat de posten van vertrouwen, die voor heel het volksleven van beteekenis zijn, ook bezet zullen worden door mannen, die zich de belijdenis van Christus niet schamen.

En zij, die de natuur- en geneeskundige wetenschappen beoefenen, hebben ten zeerste behoefte aan betrouwbare, wetenschappelijke gidsen, om niet omgevoerd te worden door allerlei wind van leer.

Op deze wijze betoogt de heer van Dale de noodzakelijkheid van de oprichting eener medische Faculteit aan de Vrije Universiteit.

Er moet een Christelijk-wetenschappelijk centrum komen, waar de natuur- en geneeskundige wetenschappen bestudeerd kunnen worden bij het licht van Gods Woord. En dat kan nergens anders gevonden worden dan in eene medische Faculteit aan eene Christelijke, dat is in ons vaderland, aan de Vrije Universiteit.

Daarbij toont de heer van Dale dan verder nog aan, dat er aan zijn voorstel wel degelijk terstond een begin van uitvoering gegeven kan worden.

Want het is zijn wensch, dat er voorloopig een leerstoel worde opgericht in de gecombineerde natuur- en geneeskundige Faculteit voor de bestudeering van onze beginselen in hunne strekking en toepassing voor de wetenschappen, die tot deze Faculteiten behooren.

En hij is van meening, dat er voor zulk een leerstoel in de Christelijke Vereeniging van Natuur- en Geneeskundigen ook wel mannen zijn te vinden.

Ook dit laatste zijn wij met den heer van Dale volkomen eens. De genoemde Vereeniging telt thans reeds 36 leden en wie de naamlijst aandachtig nagaat, kan er meer dan één aanwijzen, die zulk een leerstoel met eere bekleeden en voor de Vrije Universiteit een sieraad zou zijn.

Te meer, omdat de Vrije Universiteit voor de niet-theologische Faculteiten geen instemming met elk artikel van de Gereformeerde belijdenisschriften en ook geen lidmaatschap van eene der Gereformeerde kerken vereischt.

En er is geen bezwaar, om voor de niet-theologische Faculteit dit ruime standpunt te blijven innemen.

Daarom moet zoo spoedig mogelijk de hand aan den ploeg worden geslagen. Er is te lang reeds getalmd. De heer van Dale betreurt het, dat niet reeds voor vijftien jaren Dr. Hermanides tot Hoogleeraar werd benoemd. Maar nu is het dan ook meer dan tijd.

Van harte wenschen wij, dat het voorstel van den heer van Dale door alle leden der Vereeniging voor Gereformeerd Hooger Onderwijs met kracht gesteund worde en daarna door het Bestuur zoo spoedig mogelijk ten uitvoer worde gelegd.

BAVINCK.

DE NOODIGING TOT DE GEMEENSCHAP MET GOD IN CHRISTUS.

Maar Hij zeide tot hem: een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodigde er velen enz. LUKAS 14: 16—24.

VI.

Waar de noodiging tot ons kwam, en wij hare opvolging leerden verstaan, zou daar niet op ons de schuld der liefde rusten, om haar weder tot anderen te brengen? Ongetwijfeld heeft de gemeente des Heeren eene roeping tot belijden, opzoeken, arbeiden. Ongetwijfeld is ieder lid verplicht niet om iemands slaaf, maar om ieders dienaar te zijn, en — het is ergens zoo schoon gezegd — de waarde van zijn leven te berekenen minder naar de bloemen, die hij voor zichzelven plukt, dan naar de vruchten, die hij voor anderen draagt. Is Christus ons dierbaar geworden, leeft Hij in ons hart, dan beseffen wij niet slechts, hoe het bevel: »gij zult mijne getuigen zijn!" geenszins opgeheven, maar een blijvende liefelijke vergunning is om van Hem tot anderen te spreken. Leerden wij het Evangelie kennen, niet slechts als een woord, maar als eene kracht, dan wenschen wij soms het aan geheel de wereld te prediken. Ons geestelijk leven kwijnt, naarmate die drang der liefde vermindert, en de kerk ziet de stroomen der bevochtiging harer eigene akkers minderen, naarmate zij ontrouw aan hare roeping gaat worden. Dit is de wet in het rijk des Heeren, dat men zelf niet waarlijk genieten kan, wat men niet van heeler harte aan anderen gunt. Er is een Evangeliseeren in den vreemde, waarbij eigen land wordt vergeten; er is een ijveren in eigen land, waarbij eigen huis wordt verzuimd; er is een prediken in eigen huis, waarbij aan eigen hart niet wordt gedacht. Het behoeft nauwelijks gezegd, hoe zeer zulks afkeuring verdient. De ware arbeid begint met eigen hart, gaat voort met eigen kring, tracht voorts te bereiken, wat bereikbaar is, eerst den Jood, dan den Griek. Zij zijn de ware arbeiders niet, die meenen de bekeering niet van noode te hebben, gerechtvaardigd te zijn, alle weldaden van het genadeverbond trapsgewijze ontvangen te hebben; zoodat er voor hen niets te doen blijft dan ijverig goede werken te verrichten; opdat toch het Christendom recht werkdadig blijke! Want de dienende liefde des Christens wortelt in de dienende liefde van Christus; om de eerste te beoefenen moet men de laatste verstaan, en om de laatste te verstaan is dagelijks leeren van de les: »Christus Jezus is in de wereld gekomen, om de *zondaren* zalig te maken," van noode.

Zij zijn de ware arbeiders niet, alom als Christenen begroet, behalve in hun eigene woning In de nabijheid van Rots (Engeland) nam eene dame, die gewoon was de armen te bezoeken, ten einde hen in het goede te onderwijzen, eens haar dochtertje met zich. Het kind zag en hoorde belangstellend. Eene zaak evenwel kon de kleine maar niet begrijpen. Daarom zeide zij op den terugweg: »Mama! gij spreekt met de armen over Jezus, maar gij spreekt te huis niet over Hem."

Het zijn de ware arbeiders niet, die wel hunne gaven veil hebben voor den arbeid in de Heidenwereld; die niet aarzelen te betoogen, hoe wenschelijk het zij: dat de Afrikaan ophoude de takken van den Fetischboom met menschenlijken te bedekken; dat de Indiaan het versieren van zijn monsterlijk afgodsbeeld, de Kali, met een krans van menschenschedels nalate; dat de inwoner van China zijne dochterkens niet meer werpe voor de gruwelijke doodenkar, die ze heenvoert tot voedsel voor den krokodil; dat de Zuidzee-eilander walge van het menschenvleesch; dat al de volkeren komen, tot de kennis der waarheid; — maar die den arbeid in den vreemde liefst aan anderen overlaten, en in eigen omgeving bij voorkeur de »verdraagzamen" heeten.

De gemeente des Heeren moet zich meer en meer hare roeping bewust worden, handen aan den ploeg slaan en hare schuld aan Israël en de volkeren erkennen.

»Eerst den Jood" Met Abraham sloot Jehovah zijn verbond, aan Israël en Jacob gaf Hij zijne beloften. De Zone Gods nam uit eene Joodsche maagd het vleesch en bloed aan; Hij ging tot de Joden, zond de 70 tot hen, verklaarde dat Hij tot hen gezonden was, weende over hunne verharding, bad voor hen aan het kruis, en beval, eer Hij ten hemel voer, aan zijne jongeren om het Evangelie aan alle creaturen te prediken, maar »beginnende te Jeruzalem."

NOTTEN.

HOE DEN BIJBEL TE LEZEN.

De Bijbel is geen gewoon, maar een heilig boek; men leze hem dan ook niet gelijk men een menschelijk boek leest, maar gelijk een heilig boek gelezen wil worden.

In de Schrift spreekt God tot ons. Zij is Gods openbaring aan ons, wij moeten zelfs sterker spreken, en zeggen, dat de Schrift de eenige openbaring is, welke God ons in dezen tijd doet toekomen, met de bedoeling om den raad des heils tot onze kennis te brengen. De stemmen der profeten zwijgen, de gestalten der engelen worden niet meer gezien, de wonderen geven geen getuigenis meer. Wat zouden wij dan zijn zonder de Schrift? Zonder haar zouden wij niets zekers van God weten, allerminst van den weg, die tot Hem leidt, van Christus en het in Christus gewrocht heil. Zelfs zouden wij zonder haar de openbaring, die God in Natuur en Voorzienigheid van zichzelven geeft, niet eens recht verstaan. Wat de aarde zou zijn als er geene zon was, zouden wij zijn als wij geen bijbel hadden, donkerheid en duisternis. Maar nu wandelen wij in het licht. Gods Woord is eene lamp voor onzen voet, en een licht op ons pad. Wij missen de sterren niet; want eene zon is over ons opgegaan. De Schrift is deze zon. Door haar openbaart God zich van oogenblik tot oogenblik aan ons. Zij vervangt profeet en engel, apostel en teeken; zij maakt ze allen overbodig. Zij is het woord Gods tot dezen tijd, en in dit Woord zegt God ons alles, wat Hij ons te zeggen heeft.

Helaas! hoe wordt de Schrift in onze dagen onderschat! Voor velen, die haar overigens hun geloof en hunne liefde niet onthouden, is zij geen rechtstreeksche openbaring meer, maar slechts oorkonde, kenbron van de vroeger, door profeet en apostel, tot ons gekomene, in Christus gegevene openbaring. Als oorkonde en kenbron is zij natuurlijk ten hoogste te waardeeren, maar hooger sla men ze niet aan. Zij is zelve geene openbaring Gods. Hadden zij, die alzoo spreken, recht, zoo zou waarlijk de Schriftuur achterstaan bij de Natuur; alleen in deze zouden wij alsdan eene rechtstreeksche zelfopenbaring Gods hebben, in de Schriftuur echter slechts het boek, waarin God had laten opteekenen, hoe Hij zich vroeger geopenbaard had.

Het kan niet anders, of zulk eene opvatting der Schrift moet storend inwerken op de stemming van ons hart bij de lezing der Schrift. Is deze slechts oorkonde der openbaring, dan moet ik een omweg maken om mij van haar tot God te verheffen; eerst moet ik in haar afdalen, en dan, van haar af, tot Hem opklimmen, over wien zij handelt. In hoe geheel andere stemming brengt mij het geloof, dat de Schrift zelve Gods woord tot mij is! Het lezen van dit door den Heiligen Geest ingegeven Woord is als een onderhoud met God zelven, zegt Ad. Monod. Zoo is het ook. Als Jesaja en Paulus tot ons spreken, is het eigenlijk de Heilige Geest, die door hen tot ons spreekt. Lezen wij dan de Schrift, alsof wij God zelven tot ons hoorden spreken; en hooren wij ze lezen, zien wij dan over den lezer heen, om zijne woorden als van Gods lippen te ontvangen. Dan zullen wij ons als in Gods onmiddellijke tegenwoordigheid verplaatst gevoelen. Hoeveel vaster zal het Woord dan op ons klemmen! Wij zullen in dien weg ondervinden, dat er van het alzoo gehoord of gelezen Woord kracht uitgaat in onze ziel. De menschen zeggen wel eens, dat het Woord dood is; zij verwarren echter het Woord met hun geloof; hun geloof is dood, en omdat het doode geloof de kracht des Woords niet gevoelt, wanen zij, dat het Woord dood is.

Het zij ons dan niet genoeg de Schrift te bewonderen, en te zeggen: wat is zij schoon. Dat doen de engelen ook; maar wij moeten verder gaan dan zij. Zij kunnen de Schrift niet aanmerken als een woord of brief Gods aan hen; voor hen is zij kenbron, meer niet. Voor ons is zij eene rechtstreeks gegevene openbaring. Laat ons dan tot de Schrift komen gelijk Samuël, toen God hem riep, om tot hem te spreken, en hij antwoordde: Zie, hier ben ik.

Somwijlen wordt ons geloof, dat de Schrift een tot ons gericht woord Gods is, eenigszins geschokt, als wij bemerken, dat er zooveel in staat, dat ons niet rechtstreeks geldt, zooals zoovele wetten, zoovele registers, zoovele profetieën, en wat dies meer zij.

Toch is er geene reden om hierdoor het geloof prijs te geven, dat de Schrift Gods woord tot ons is.

Wij behoeven slechts in aanmerking te nemen, dat de Schrift niet voor ons alleen gegeven is, maar voor de Gemeente aller eeuwen. Dan heldert alles zich op. Er moest met meer personen gerekend worden dan onze personen, met meer tijden, dan onze tijden, met meer behoeften, dan onze behoeften; weet dit wèl, en meen niet, in uwe eigene belangen bevangen, dat de Schrift er zij voor u alleen. Daaruit nu, dat de Schrift alle uitverkorenen bedoelt, ja een getuigenis Gods is aan geheel de wereld, vloeit noodzakelijk voort, dat niet alles, wat er in voorkomt, ons rechtstreeks raakt, en voor elken tijd van gelijk gewicht is. Wij gevoelen ons misschien minder aangetrokken tot de Mozaïsche wetten of tot de profetieën tegen de volken des voortijds. Laat ons echter bedenken, van hoe groot gewicht zij waren voor onze vaderen; of zullen wij het beter achten, dat er met deze niet ware gerekend. Wij klagen misschien over het duister,

waarin zoo menige voorzegging, de voor ons uit gelegene toekomst rakende, nog is gehuld. Vergeten wij echter niet, dat er na ons ook nog geslachten komen, voor wie de profetie helder zal zijn, omdat zij in de tijden der vervulling zullen leven, en in het donker der laatste dagen een licht zullen behoeven, dat wij kunnen missen; of zouden wij begeeren, dat ons helderder licht gegeven werd, dan wij tot vervulling van onzen plicht behoeven? Maar al is niet alles, wat de Schrift zegt, voor ons van gelijk gewicht, toch kunnen wij met alles onze winste doen. Staat er niet, dat »alle" Schrift nuttig is? Het komt er slechts op aan om het oog van den geestelijken kenner te hebben; dan zullen wij schatten vinden, waar wij ze niet hebben vermoed.

Als wij zeggen, dat de Schrift het tot ons gesproken Woord Gods is, beweren wij daarmede niet, dat alles, wat er in staat, rechtstreeks ons bedoelt, en tot ons is gericht. Mag zulks van vele beloften en bedreigingen, bevelen en vermaningen, onderwijzingen en mededeelingen gelden, het geldt toch niet van alles. Er zijn in de Schrift ook woorden van menschen tot God; men denke slechts aan de Psalmen. Toch zijn ook zulke woorden woorden Gods; immers hebben de heilige mannen niet uit zichzelven gesproken, als zij in lof of klacht hun hart voor Gods aangezicht uitgoten, maar door den Geest van God zelven. En dat God hun door den Geest gesproken woord in de Schrift zijne plaats gaf, geschiedde om onzentwil. In hunne ontboezemingen wilde God ons een spiegel geven van de praktijk des geestelijken levens, waarin wij het heilige, dat in eigen boezem omgaat, als werk zijns Geestes kunnen herkennen, en ons het woord leeren, waarin wij het heilige gevoel onzer harten brengen kunnen voor zijn aangezicht. Zoo opgevat, geldt ons alles en is alles voor ons, een woord Gods tot ons en voor ons gesproken en geschreven, opdat het ons, tijdens onzen gang door deze woestijn aan geen manna ontbreken zou. Wat teekent de gave der Schrift Gods zorg voor de kerk niet! Wat blijkt God rekening gehouden te hebben met den langen tijd gedurende welken de profetie zwijgen zou!

Toch moet gezegd, dat de Schrift van ons niet naar eisch gewaardeerd wordt. Velen hooren liever den knecht spreken dan den Meester, en lezen liever de boeken dan het Boek. Het is te begrijpen. Om het Woord des Geestes te verstaan hebben wij den Geest zelven noodig. Zijn licht alleen doet het juweel der Schrift blinken; zonder dat licht lijkt ons de diamant een gewone steen toe. 't Is juist de Geest, die bij vele lezers wordt gemist. Daarom blijven zij voor de waarde der Schrift blind. Laat ons dan niet vergeten om te bidden, dat de Geest, die het Woord ingaf, het ons ook uitlegge. Wij onteeren de Schrift, als wij meenen, ze gelijk een gewoon boek bij ons eigen licht te kunnen verstaan. De Geest zelf moet ons zijn Boek leeren lezen.

VAN ANDEL.

AAN EEN JEUGDIGEN AMBTGENOOT.

AMSTERDAM.

Waarde Broeder,

Dezer dagen vond ik in een onzer vaderlandsche maandschriften de opmerking, dat er zulk een sombere toon gehoord wordt in de moderne litteratuur.

„Priem, de gelauwerde dichter van het Koninginnelied, schreef „*De Doode.*" Mej. Antink, 'n krachtig jong meisje, geeft haar ziel in „Scheiding." Mevrouw La Capelle Koobol, de begaafde jonge weduwe, noemt haar boek „Schuld" Van Eden voert ons naar „De koele meren des doods." Louise Stratenus weet, nog wel onder den vriendelijken sluipnaam „Prinses Elza", te vertellen van „Een groot moordenaar." Freule Reyncke van Stuwe, de jeugdige echtgenoote van Willem Kloos, droomt van „Tragische levens." Freule de Savornin Lohman noemt haar boek „Smarten," en Stijn Streuvels het zijne: „Doodendans."

„Is het nu ziek of niet? Is het lachende, blijde leven misschien te vulgair, te burgerlijk?"

Deze opmerking is wellicht van iemand, wiens leeftijd ver genoeg gevorderd is om het verleden met het heden te kunnen vergelijken, niet slechts uit de boeken, maar uit het leven zelf, zooals het geleefd wordt, in de korte spanne tijds van ons aardsche bestaan.

De verzen, waarvan we in de tijdschriften proefjes krijgen, maken ook op mij den indruk, dat de makers er van verre verwijderd zijn van de dagen van ouds. Over den vorm durf ik niet spreken, maar den inhoud, de eigenlijke gedachte, voorzoover er gedachte inzit, vind ik niet aantrekkelijk. Er komt mij een lijkenlucht uit tegen, die niet aangenaam aandoet, maar walging en hoofdomdraaiing teweegbrengt.

Als ik eens, een heel enkele maal, met een jeugdigen vriend of vriendin, in de gelegenheid ben om er over te spreken, merk ik, dat mijn oordeel grootelijks van het hunne verschilt. Zij schijnen beter te kunnen begrijpen, omdat zij het moderne leven *voelen* in hun eigen geest en lichaam. Men krijgt soms den indruk, dat de jeugd, de eigenlijke tijd is om te lijden, om de zwaarte van het leven te voelen, om erg verstandig te wezen, de wetenschap vooruit te brengen, de sociale toestanden in gunstigen zin te wijzigen, de menschen knapper, zedelijker, redelijker te maken, en zelf voortdurend onder geneeskundige behandeling te verkeeren.

Vooral is het de symboliek, die zoo aantrekt. De blauwe hemel, de sterren, de bloemen, en niet het minst 't water geeft zulk een machtige bezieling. Men zegt, dat de dood der verdrinking, zulk een zoete, zachte dood is.

Dat een jongen een meisje bemint, er meê trouwt, en vader van dertien kinderen wordt, men vindt het vulgair, onverantwoordelijk om zooveel menschen in de wereld te schoppen. En de oude Beets, die durfde zeggen: „Kom aan mijn hart, mijn dertiend' kind," men kan hem niet meer uitstaan, al wordt zijn „*Camera Obscura*" nog herhaaldelijk herdrukt.

Of het populariseeren der wetenschap aan het bestaan van deze droefgeestigheden schuld heeft, durf ik niet zeggen; maar ik denk er het mijne van.

Elk beschaafd mensch weet nu precies, hoe zijn lichaam er van binnen uitziet, wat de kenmerken zijn van allerlei doodelijke kwalen, hoe het lichaam der vrouw is ingericht, hoe de mensch vóór zijne geboorte wordt, na zijne geboorte behandeld moet worden, en wat misdaden de baker (door Hildebrand zoo gewaardeerd) op haar geweten heeft.

Toen wij jong waren, dachten wij aan deze dingen niet. Wij wisten wel, dat de kindertjes, . . . nu ja . . . wij wisten eigenlijk niets. Het was een heerlijk mysterie voor ons. Wij wisten alleen, dat wie eene vrouw gevonden heeft, eene goede zaak heeft gevonden, en een welgevallen getrokken heeft van den Heere.

En nu kan ieder, die wil, alles weten. Weten, wat gevaren aan het leven verbonden zijn, en wat ontzettende gevolgen voor de gezondheid dit en dat, met wiskunstige zekerheid, na zich sleept.

Dat onder zulke omstandigheden het zenuwlijden en de krankzinnigheid gaandeweg toenemen, behoeft dan ook geen verwondering te baren. Eer mag het tot dankbaarheid stemmen, dat het aantal lijders nog niet grooter is. Een statistiekje, dezer dagen in de dagbladen bekend gemaakt, stelde de jaarlijksche toename van het aantal krankzinnigen in ons land op 271.

Nu zult ge wellicht zeggen, dat deze dingen toch eigenlijk thuis behooren in die kringen, waar men leeft zonder God, en mitsdien zonder hoop.

Maar ik merk hierbij op, dat juist deze kringen den toon in het leven aangeven, het algemeen menschelijke, in onze dagen, uitdrukken, voeden (bezielen, durf ik niet zeggen) en leiden.

Wat een bezorgdheid openbaren zelfs sommige deftige heeren in de Eerste Kamer der Staten-Generaal over de Christelijke beginselen en hare toepassing op het staatsbestuur!

Daarenboven, gij zijt immers nog niet vergeten, student te zijn geweest, en te weinig vreemdeling in ons hedendaagsch Jeruzalem, om blind te zijn voor het verschijnsel, dat ook in onze Gereformeerde kringen de wereldsmart geen onbekende zaak is?

Onze kringen zijn niet zoo luchtdicht van het algemeene wereldleven afgesloten, dat, hetgeen daar gist en kookt, hier niet zou nawerken.

Het lijden der z. g. beschaafden en ontwikkelden moge in onze kringen nog gering zijn, maar dat laat zich daaruit verklaren, dat het getal dergenen, die zich met litteratuur, kunst enz. bezighouden, in onze kringen ook gering is, altnans in vergelijking met de groote wereld buiten ons.

Maar zoo is het niet met het lijden des geestes, en des lichaams, dat met de sociale toestanden en verhoudingen in onmiddellijk verband staat.

Neem b.v. de werkstakingen en uitsluitingen, die vallende ziekten van de modere maatschappij. Onze broeders zitten daar midden in, hetzij als werkman of als patroon. Sommigen staan zelfs vooraan in den strijd, en treden in het openbaar op, om te verdedigen wat, volgens andere broeders, in hetzelfde vak werkzaam, zonde voor God is.

Waagt een derde het om zich in den strijd te mengen, die krijgt spoedig een briefje van onvermogen thuis, met de onderrichting, dat hij van de kwestie niets begrijpt, ook al gebruikte hij de plechtigste termen.

En zoo geschiedt het, dat het: „vrede in uwe vestingen en welvaren in uwe paleizen" steeds meer tot de geschiedenis, ofte wel tot de vrome wenschen van den nieuwjaarsdag gaat behooren. De teederheid des levens, de innigheid van het gemoedsleven wordt onderdrukt, *door den strijd om de macht.* in de zaken des tegenwoordigen levens. Disputen over Socialisme en Calvinisme vervangen de besprekingen over wat dient tot versterking van het onderling geloof, en het vreemdeling zijn op aarde, zoekende het betere vaderland dat boven is, wordt beperkt tot het van tijd tot tijd lezen van den brief aan de *Hebreën*. Zelfs in het kerkelijk leven treedt de geldkwestie meer en meer op den voorgrond. Voor de z. g. vrije kerken, met de enorme uitgaven, waartoe de omstandigheden vaak dringen, en de uitvoering van zekere theorieën voeren, wordt het ook gaandeweg meer een strijd om het leven.

Zoo deelen ook onze kringen in de somberheid, de smart, het lijden, de moeite en den strijd van de moderne beschaving.

En zoo gaat de gezelligheid, de menschelijke vreugde en opgeruimdheid, de Christelijke hartelijkheid en vertrouwelijkheid verdwijnen.

Er komt gaandeweg meer gebrek aan „zekerheid des geloofs." Daaruit vloeit van zelf voort somberheid, angst, vrees voor den dood; of wel, de stelling wordt vaak stilzwijgend en onbewust aanvaard, dat we voor onze eeuwige belangen op Gods genade, op de verkiezing, het genade-verbond, het borgtochtelijke werk van Christus ons mogen verlaten; maar dat we voor onze aardsche belangen zelf moeten zorgen, en onze eigen arm ons heil moet beschikken.

Nu, dit is niet vreemd of nieuw. Christus' eerste volgelingen kenden dien strijd der ziele ook, en daarom heeft Hij hen verzekerd van de Vaderlijke zorge Gods, ook voor het aardsche leven.

Maar dan moeten we het nemen, zooals God het ons toeschikt, en niet zooals wij het zelf willen.

En daarin zit nu de grootste moeilijkheid. Althans, zoo heb ik het leven leeren kennen. Het allerzwaarste voor een mensch is: God God te laten, en zelf niet te willen zijn als God.

Van harte t.t.

W. H. GISPEN.

Politieke Beschouwingen.

Eindelijk zijn Dinsdagavond openbaar gemaakt de stukken tusschen de *Nederlandsche* en de *Engelsche Regeering* gewisseld om zoo mogelijk de oorlovoerenden in *Zuid-Afrika* tot vredesonderhandelingen te brengen. Met zeldzame spanning heeft de gansche wereld er naar uitgezien en waardeert men allerwege, tot op zekere hoogte zelfs van Engelsche zijde, de bijzondere tact van de Nederlandsche Regeering. Om de groote belangrijkheid geven wij de stukken geheel, slechts met deze opmerking verzeld: Ofschoon Engeland nogmaals deze *indirecte aanbieding* van diensten der Nederlandsche Regeering tot het verkrijgen van vredesonderhandeling, hoe zacht ook, afwijst, laat het anderzijds niet onduidelijk doorschemeren, dat het niet ongezind is te behandelen een mogelijk verzoek van de Boeren-gedelegeerden om naar Z. Afrika te gaan teneinde onderhandelingen voor te bereiden; dat het, wat meer zegt, *volkomen bereid* is „ernstig" voorstellen tot vredesonderhandelingen door de „regeeringsbevoegden" der Boeren in Z. A., Steyn en Schalk Burger, te doen — *in overweging* te nemen, ondanks de annexatie — en dat het daaraan de voorkeur geeft, wijl de oorlog dan korter zou duren.

Indien nu de Engelsche Regeering, gelijk wij verwachten, de genoemden met deze stukken in kennis stelt — dan is niet alleen *thans*, in bijzondere zin, *de deur tot deugdelijke onderhandelingen geopend* maar ook goede hoop verkregen, dat ze tot een meer of min gewenscht einde zullen leiden, wijl Engeland duidelijk bewijst niet ongaarne den vrede te willen. Indien nu Steyn-Burger maar voorstellen doen. En dat zullen ze wel. Of ze echter den Engelechen bevallen zullen, is iets anders . . .

Intusschen *verdient onze Regeering* den dank van allen!

De *mededeeling* door de *Nederlandsche* Regeering aan de Engelsche gezonden luidde aldus:

1. Naar het inzicht van de Regeering van Hare Majesteit de Koningin ligt in de exceptioneele omstandigheden, waarin een der oorlogvoerende partijen in Zuid-Afrika zich bevindt, en die haar beletten zich rechtsstreeks met de andere in verbinding te stellen een der redenen die rusteloos en zonder einde in die streken een oorlog doen voortwoeden, die de bron is van zoo groote ellende.

2. Inderdaad is het een geheel exeptioneele omstandigheid, dat een der beide oorlogvoerende partijen geheel ingesloten en van de buitenwereld afgesloten is en dat de vertegenwoordigers der Boeren in Europa zich verstoken zien van alle middelen van gemeenschap met de veldheeren die aan het hoofd van hun troepen staan. Hieruit toch wordt de ongelegenheid geboren, dat de autoriteiten, die van de zijde der Boeren zouden moeten onderhandelen, in twee groepen verdeeld zijn, die elk middel missen om met elkaar overleg te plegen.

Het is duidelijk, dat de gedelegeerden der Boeren in Europa onmachtig tot handelen zijn, omdat ze den stand van zaken in Zuid-Afrika niet kennen, en dat de Boeren te velde zich moeten onthouden van het doen van stappen omdat zij niet op de hoogte zijn van den stand van zaken in Europa.

2. Bovendien zijn de gedelegeerden in Europa gebonden door hun geloofsbrieven, opgesteld in Maart 1900, en die hen zoo nauw aan de onafhankelijk der Republieken binden, dat het hun zelfs niet geoorloofd zou zijn, het herstel van den status quo ante bellum te aanvaarden, indien niet tegelijkertijd de wijze, waarop later opkomende geschillen konden beslecht worden, werd vastgesteld.

4. Deze omstandigheden doen de vraag rijzen of niet een aanbod van goede diensten van de zijde eener onzijdige Mogendheid met vrucht zou kunnen gedaan worden, ten einde onderhandelingen mogelijk te maken, die anders niet zouden kunnen worden aangeknoopt

5. Uit dien hoofd ware het van belang te achten, indien zekerheid kon worden verkregen omtrent de vraag of de Britsche Regeering genegen zou zijn gebruik te maken van de goede diensten van een onzijdige Mogendheid, bij aldien deze goede diensten zich bepaalden tot het elkander in aanraking brengen van de onderhandelaars van beide partijen.

6. Allicht ware de Regeering van Hare Majesteit de Koningin te beschouwen als voor deze taak aangewezen, naardien de gedelegeerden der Boeren zich in Nederland bevinden en alleen bij deze Regeering geaccrediteerd zijn.

7. Bij aldien de Britsche Regeering in dit gevoelen mocht deelen, zou er aanleiding voor de Regeering van Hare Majesteit bestaan, om aan de gedelegeerden der Boeren de vraag voor te leggen of zij bereid zouden zijn zich naar Zuid-Afrika te begeven om met de leiders der Boeren aldaar overleg te plegen ten einde na een verblijf aldaar, waarvan de duur zou zijn vast te stellen (b. v. van 14 dagen), naar Europa terug te keeren, voorzien van volmachten die in alle gebeurlijkheden voorzagen en die hun bevoegdheid gaven tot het sluiten van een vredesverdrag, dat zoowel de Boeren in Europa als de Boeren in Afrika op onlosmakelijke wijze bond.

8. Volgde op die vraag een bevestigend antweord dan zou het noodig zijn dat de Regeering van zijne Britsche Majesteit aan de Nederlandsche Regeering drie brieven van vrijgeleide toeverirouwde, die de Boerengedelegeerden in staat stelden zich vrijelijk naar Afrika te begeven, er den vooraf bepaalden tijd vrijelijk te verkeeren en vrijelijk naar Europa terug te komen. Bovendien zou het dan noodzakelijk zijn dat het Britsche Gouvernement hun het vrije gebruik van een tegrafischen code toeliet ten einde de plaats te doen aanwijzen waar gemelde gedelegeerde de Boerenleiders zouden kunnen ontmoeten.

9. Na hun terugkomst zou de Regeering van Hare Majesteit de Koningin hen in aanraking kunnen brengen met de gevolmachtigden door de Regeering van zijne Britsche Majesteit voor dit doel aangewezen, en zou zij aan deze heeren volgaarne de noodige localiteit voor hunne beraadslagingen ter beschikking stellen.

10. De Regeering van Hare Majesteit de Koningin zou daarmede haar taak als geëindigd beschouwen.

11. Het behoeft geen betoog, dat desniettegenstaande de mogelijkheid blijft bestaan, dat de aldus aangeknoopte onderhandelingen niet tot het doel zouden leiden, maar de mogelijkheid van het tegendeel is evenmin uitgesloten, en hij dien stand van zaken schijnt het gewenscht het aanknoopen van onderhandelingen te bevorderen, in de hoop dat deze het gewenschte gevolg hebben mogen.

En met het oog op de moeielijkheid die er altoos voor een oorlogvoerende partij in ligt om hiertoe den eersten stap te doen, zou het zaak kunnen zijn dat een derde zich hiertoe leende en dienst deed als tusschenschakel.

Het antwoord der *Engelsche* Regeering luidde aldus:

U heeft de goedheid gehad mij den 25en dezer een mededeeling van de Nederlandsche Regeering voor te leggen, waarbij werd voorgesteld, dat de Reering van Zijne Majesteit met het doel, om een einde te maken aan den oorlog, vrijgeleide zou verleenen aaa de thans in Nederland verblijf houdende gedelegeerden der Boeren, ten einde hen in staat te stellen om met de Boerenleiders in Zuid-Afrika o erleg te plegen.

Voorts werd het denkbeeld geopperd, dat de gedelegeerden en afloop van dit overleg naar Europa zouden terugkeeren met volmacht tot het sluiten van een vredesverdrag met dit land, en de Nederlandsche Regeering geeft te kennen, dat zij in dat geval, later hare tusschenkomst zou kunnen verleenen tot het samenbrengen van de gevolmachtigden der Boeren met de gevolmachtigd n, die door de Regeering van Zijne Majesteit mochten worden aangewezen.

De Nederlandsche Regeering geeft te kennen dat zij, mocht dit plan zijner Majesteits Regeering aannemelijk voorkomen, aan de gedegeleerden de vraag zal stellen, of zij bereid zijn de bedoelde reis naar Zuid-Afrika te ondernemen.

Hieruit mag dus worden a'geleid dat de mededeeling, die ik van U ontving, door de Nederlandsche Regeering uitsluitend op haar eigene verantwoordelijkheid gedaan is, en buiten opdracht van de gedegeleerden of de leiders der Boeren. Zijner Majesteits Regeering heeft die mededeeling met den meesten ernst overwogen, en terwijl zij ten volle de motieven van menschelijkheid waardeert, die de Nederlandsche Regeering tot het doen van dit voorstel geleid hebben, acht zij zich verplicht te blijven bij het besluit, eenige maanden nadat de Boeren de vijandelijkheden begonnen waren door haar genomen en ter openbare kennis gebracht, dat het niet in haar bedoeling ligt, de tusschenkomst van eenige vreemde mogendheid in den Zuid-Afrikaanschen oorlog te aanvaarden.

Mochten de gedegeleerden de Boeren zelven een verzoek om vrijgeleide aan zijner Majesteits Regeering wenschen te onderwerpen, dan is er geen reden, waarom zij het niet zouden doen, maar zijner Majesteits Regeering is uit den aard der zaak buiten staat zich ten aanzien van zulk een aanvraag te verklaren, zoo lang zij die niet ontvangen heeft en in staat is haar juiste beteekenis en de gronden waarop zij berust, te beoordeelen.

Intusschen zij het mij veroorloofd er op te wijzen, dat het zijner Majesteits Regeering voor het oogenblik niet duidelijk is dat de gedelegeerden nog eenigen invloed zouden hebben op de vertegenwoordigers der Boeren in Zuid-Afrika of eenige stem hebben in hunnen raad. Volgens de verklaring der Nederlandsche Regeering hebben zij geen geloofsbrieven of instructiën van latere dagteekening dan van Maart 1900. Aan den anderen kant had zijner Majesteits Regeering begrepen, dat alle Regeeringsbevoegdheden, die tot onderhandelen inbegrepen, thans uitsluitend berustten bij den heer Steyn voor de Boeren van de Oranje-Rivierkolonie en bij den heer Schalk Burger voor die van de Transvaal. Is dit zoo, dan ware het blijkbaar het snelste en meest afdoende middel om tot een schikking te geraken, dat de aanvoerders der Boeren in Zuid-Afrika zich in rechtstreeksche verbinding stelden met den Opperbevelhebber van Zijner Majesteits troepen, die reeds last heeft bekomen om elk voorstel dat hij mocht ontvangen, onmiddellijk ter overweging aan Zijner Majesteits Regeering op te zenden.

Onder deze omstandigheden is zijner Majesteits Regeering tot het besluit gekomen, dat, indien de Boerenleiders in onderhandeling mochten wenschen te treden met het doel om den oorlog te doen eindigen, de onderhandelingen niet in Europa, maar in Zuid-Afrika moeten plaats hebben.

Bovendien mag niet uit het oog verloren worden, dat indien aan de Gedelegeerden der Boeren de tijd moet worden gelaten om naar Zuid-Atrika te gaan, aldaar met de leiders der Boeren te velde overleg te plegen en naar Europa terug te keeren om den uitslag hunner zending mede te deelen er ten minste drie maanden zouden verloopen, gedurende welke de vijandelijkheden zouden voortduren en wellicht noodeloos veel menschelijk lijden zou worden veroorzaakt.

Ik heb enz.

De staat van zaken op het oorlogsveld is in de laatste dagen voor de Burgers, vooral in de Kaapkolonie meer gunstig. Een klein gedeelte van de Wets-commando leed echter Maandag een ernstige neerlaag!

NOORDTZIJ.

Voor de Krijgsgevangenen op Ceylon.

Ingekomen bij *Prof. Biesterveld* van D. E. te Hedel f 5; van S. J. R. te Zalt-Bommel f 1.

Bij *Prof. Noordtzij* van P. Dekker Kz. te Andijk f 30, en een kist boeken.

B.

De Kerkeraad der Ger. kerk te Heusden meldt, dat, zoo de Heere wil, den 9en Febr. a. s. hun Voorganger, de Eerw. heer *K. de Geus*, den dag hoopt te herdenken, waarop hij vóór 50 jaren in de toenmalige Christ. Geref. kerk als Ouderling werd bevestigd.

In de Zendingsbladen wordt door personen, die goed op de hoogte der toestanden zijn in Palestina, zeer geklaagd, dat het werk der Zending en der beschaving zooveel tegenstand ontmoet vanwege het Turksche bestuur. Op allerlei wijzen houdt men eerst gegeven beloften tegen, of trekt ze officieel weder in. De spoorweg van Kaifa naar Damaskus, waarvan in 1893 reeds een gedeelte geopend werd, bleef daardoor onvoltooid liggen. Maar alwat het Mohammedaansche fanatisme en zijn vuilheden en wanorde begunstigd, wordt voorgestaan. Men acht het hoog tijd, dat Europa hierop toeziet. – Hoe lang was die tijd er reeds niet? Doch de Turk gebruikt de gelegenheden, nu de Christelijke mogendheden de oogen dichtknijpen, of zelfs den „grooten moordenaar" als een vriend veêren.

—

De Gustaaf-Adolf-Vereeniging heeft nu 45 hoofd- en 1918 takvereenigingen. Te Leipzig is het centraal comité. In 1854 deelde men aan 275 gemeenten 201,000 mark uit, en in 1901 906,800 mark aan alle gesteunde kerken. In dit jaar heeft men 38 kerken en kapellen geopend en met den bouw van 27 een aanvang gemaakt.

—

De Schotsche Zending van Livingstonia op het zuidereinde van het Nyassa-meer, in Britsch Midden-Afrika, zal voorzien worden van electrische toestellen. Men rekende in November j. l. de Zambeze te bereiken en dat in Februari 1902 de gebouwen van dat station electrisch zouden verlicht zijn.— Zoo is Midden-Afrika reeds meer van moderne verlichting voorzien (laat staan, of ze bevalt,) dan menige streek en plaats in Europa.

—

Sedert October wordt in Edimburg een Evangelische winterdienst gehouden in de Fransche taal door den predikant André Monod van Montauban.

†

Buitenlandsche Kerken.

Amerika. Roomsche propaganda. — Het kan niet ontkend worden, dat de Roomsche kerk in de uitsluitend Roomsche landen vele leden verliest. De „Los van Rome beweging" in Oostenrijk en het heengaan van tal van priesters in Frankrijk zijn daarvoor bewijs. Zou men dat verlies trachten te vergoeden door in niet-Roomsche landen met meer kracht te werken? Zoo vroegen wij ons af, toen wij in „*de Hope*" lazen, wat Dr. Steffens medeleelt van propagandameetings, die hier en daargehouden worden.

In Dubuque hebben de paters Paulisten een reeks voordrachten gehouden, die zeer druk bezocht werden, en ten doel hebben propaganda te maken. Deze samenkomsten waren gedurende een week uitsluitend bestemd voor niet-Roomschen, die alleen tot deze propaganda-diensten werden toegelaten; alleen die Roomschen werden mede toegelaten, die als vrienden de niet-Roomschen vergezelden. Die onderscheiding viel hun zeker te beurt, omdat zij die vrienden zullen hebben overgehaald, om de vergaderingen te bezoeken.

De eerste lezing voor de Protestanten werd gehouden door pater O'Callaghan. Hij verklaarde, dat het doel van zijn optreden niet was om discussies over de leer uit te lokken, maar om uiteen te zetten, wat de Roomsche kerk leert, aangaande die waarheden, welke tot de zaligheid gekend moeten worden. Dit achtte hij noodig, omdat velen

de Roomsche kerk haten en haar gaarne zouden willen uitroeien, wijl zij haar beschouwen als de moeder der goddeloosheid. Velen stemden ter goeder trouw met dit oordeel in, omdat zij geloofden, wat anderen uit vijandschap van de kerk zeiden. Om dezulken voor te lichten en eene andere beschouwing te geven, zou hij de leer en de praktijk der kerk uiteenzetten.

Dr. Steffens zegt, dat deze inleiding alleen dienen moest, om de hoorders te vleien, want hij had daarover niets gezegd, maar gesproken over de noodzakelijkheid van eene geloofsbelijdenis. Hij wees er op, dat onder de Protestanten velen eene geloofsbelijdenis overbodig achten.

Het is natuurlijk niet ridderlijk, als men belooft de leer van Rome in het licht te stellen, en inplaats van dit te doen het verkeerde in de Protestantsche kerken aantoont, om het zwakke punt van het Protestantisme te doen uitkomen; maar veel van wat de pater over de noodzakelijkheid van eene geloofsbelijdenis gezegd heeft, moet worden toegestemd. Het moge waar zijn, dat deze pater „met geslepenheid van den tegenwoordigen ontredderden toestand in de Protestantsche kerken gebruik maakte om zielen te winnen voor zijne kerk," maar op zijne standpunt had hij het goed gezien, om op dit zwakke punt zijn aanval te doen.

Het is toch een feit, dat belijdenisloosheid in veler oog het toppunt van ontwikkeling en vrijheid is. Terecht merkt Dr. S. op, dat het treurig is, dat Protestanten aan de Roomschen de wapens in de handen geven, om hen te bestrijden, en dat dezen munt slaan uit den afval onder de Protestanten. Zoo alle Protestanten als één man de banier van hunne geloofsbelijdenis ontrolden, dan hadden zij van Rome niet te vreezen.

Zoo is het, want juist onder die Protestanten, die een prooi van het koude modernisme geworden zijn, vindt Rome de meeste bekeerlingen. De noodzakelijkheid van het hebben van en vasthouden aan de geloofsbelijdenis, mogen velen zich wel van een pater Paulist laten gezeggen. Daarom moet de wacht bij de poort. De afval van de waarheid in zoovele Protestantsche kerken zij ons een baken in zee, en doe ons vasthouden aan onze Gereformeerde belijdenis. Wij begeven ons op een hellend vlak, als wij om allerhande gedienstigheden der praktijk op het punt van belijdenis water in den wijn doen.

Het predikambt minder begeerd. — In de laatste vier jaren is het getal candidaten voor de bediening des Woords in de N.-Am. Presb. kerk (Noord) met bijna 10% verminderd van 917 tot 591, en in de Presb. kerk (Zuid) met ongeveer 5% van 402 tot 317. Ook in andere kerken neemt dit getal af.

Hiervoor worden velerlei oorzaken genoemd. Die oorzaken worden verschillend opgegeven, al naarmate het standpunt is, waarop zij staan, die naar die oorzaken zoeken.

Van geloovige zijde wordt het verminderen van het getal dergenen, die het predikambt zoeken, toegeschreven aan gebrek aan vroomheid des harten, aan zucht naar aardschen rijkdom, aan wereldschgezindheid en wereldgelijkvormigheid. Geld verdienen wil men liever, dan den Heere dienen in het evangelie.

Van ongeloovige zijde worden andere oorzaken genoemd. Een zekere Dr. Cooper zegt, dat de oorzaak gezocht moet worden in de bekrompenheid der kerken tengevolge van hare gebondenheid aan een eenmaal vastgestelde belijdenis. Er zijn tal van bekwame, godsdienstige (?) jongelingen, die hoewel niet wereldschgezind, een afkeer hebben van den band der belijdenis en tengevolge van hunne verstandelijke ontwikkeling evenzeer een afkeer hebben van een beroep, dat opgaat in de verdediging van een vastgesteld leerstuk. Zij willen zich niet voor altijd aan een zeker leerstelsel verbinden. Door de studie wordt hun gezichtskring verruimd, zoodat zij de bekrompene theologie, met welke zij van stad of dorp aan de hoogeschool komen, loslaten en daarom ook afzien van het voornemen, om predikant te worden.

Dr. Cooper denkt, dat er verandering komen zal in dezen toestand, als de kerken de predikstoelen openzetten voor vrijheid en vooruitgang, en gingen inzien, dat een groot gedeelte van wat tot hiertoe voor waarheid gegolden heeft, als „nuttelooze overlevering en waardelooze bagage verworpen moest worden, wijl het zijn tijd gehad heeft."

Hoe ver de geloovigen en ongeloovigen in de beoordeeling van genoemd verschijnsel ook uiteengaan, toch hebben beiden gelijk, want gebrek aan vroomheid des harten en wereldschgezindheid gaan met het ongeloof samen.

Uit de taal van Dr. Cooper blijkt opnieuw, wat strijd tegen de belijdenis gevoerd wordt, omdat men Gods Woord losgelaten heeft. De raad door hem aan de kerken gegeven zal juist haar ondergang bewerken en uit zijne volgelingen zal Rome straks zijn buit vinden. Het is volkomen waar, wat Dr. Steffens naar aanleiding van de rede van pater O'Callaghan nog zegt: „Op den duur houden de menschen het nog liever met eene valsche geloofsbelijdenis dan met een Christendom boven geloofsverdeeldheid, zooals weleer Thorbecke het noemde."

Het werken van mannen als Dr. Cooper moet niet minder dan dat van de Roomsche propagandisten ons vermanen, om vast te houden aan Gods Woord en aan de uit dat Woord getrokken en op dat Woord rustende belijdenis. Men wake voor den eersten stap in de verkeerde richting, en late ter wille van niemand een deel der belijdenis los.

SCHOLTEN.

Ingezonden.

Geachte Redactie,

Zoudt u in uw volgend nummer onderstaand stukje willen opnemen?

Gemeente des Heeren,

Zondag 9 Februari is door het Bestuur van den Wereldbond van Christen-Studenten, waarbij ook onze „Nederlandsche Christen-Studenten-Vereeniging" is aangesloten, bestemd, even als vorige jaren, tot Dag des Gebeds. Op dien dag worden over de geheele wereld door al de vertakkingen van dien Bond (in ons land: Leiden, Utrecht, Groningen, Amsterdam, Kampen, Delft,) bidstonden gehouden voor de Studenten.

Geen Christelijke actie kan echter kracht ontwikkelen, als zij los staat van de Gemeente, en daarom is het, dat wij langs dezen weg tot u komen, om ook uwe voorbede te vragen voor dit werk der Inwendige Zending in de Studentenwereld.

Wij hopen, dat door deze bede het verantwoordelijkheidsgevoel van de Gemeente voor deze beweging worde versterkt.

Namens het Algemeen Bestuur der N. C. S. V.,
J. D. DE STOPPELAAR, *President.*
H. DE BIE JR., *Secretaris.*
Utrecht, Smeebrug 139bis.

Boekaankondiging.

De Poëzie en de Godsdienst der Psalmen door James Robertson, Hoogleeraar in de Oostersche talen aan de Universiteit te Glasgow. Vertaald door F. W. Stutterheim, pred. bij de Herv. gem. te Ginneken Onder medewerking van Ds. J. J. van Toorenenbergen. Culemborg, Blom en Olivierse 1901.

Prof. Robertson is onder ons een goede bekende. Voor enkele jaren zag van hem een werk het licht, dat een krachtigen aanval bevatte op de nieuwe critische beschouwing van het Oude Testament en in de Nederlandsche vertaling onder den titel: *Israëls oude Godsdienst,* hier te lande een goed onthaal vond. Thans heeft Ds. Stutterheim met medewerking van Prof. van Toorenenbergen een ander werk van dezen Hoogleeraar vertaald, waarin de moderne voorstelling van den oorsprong der Psalmen aan een degelijk onderzoek wordt onderworpen. Prof. Robertson valt de moderne critici niet met harde woorden op het lijf, hij maakt zich niet met enkele phrasen van hunne opvattingen en redeneeringen af. Maar hij gaat er op in, wikt en weegt ze nauwkeurig en brengt er degelijke, zakelijke argumenten tegen in. In dit werk toont hij aan, dat de moderne hypothese over het ontstaan der Psalmen op onvoldoende gronden rust en bij een nauwkeurig onderzoek van Israëls godsdienst onhoudbaar is. De moderne critici hebben de vroeger aangenomen orde geheel omgekeerd; volgens hen zijn eerst de profetische boeken, is daarna de wet, en zijn ten laatste, dus na de Ballingschap, vooral in de Maccabeeuwsche periode, de Psalmen ontstaan. Maar Prof. Robertson stelt in het licht, dat, al zijn er ook Psalmen in onzen bundel, die uit dien tijd na de Ballingschap dagteekenen, er toch op grond van uit- en inwendige getuigenissen, op grond van heel de geschiedenis van Israëls godsdienst, overvloedige redenen zijn om aan te nemen, dat vele Psalmen uit den tijd vóór de Ballingschap dagteekenen en door en sedert David vervaardigd en gezongen zijn. Al is zeker niet elke uitspraak en redeneering van den Schrijver boven critiek verheven; over het geheel is zijn boek rijk van inhoud en leering, een aanwinst voor de apologetiek en een voorbeeld voor de wijze, waarop de moderne critiek moet weerlegd worden. Laten allen, die met de studie des O. Test zich bezighouden, het zich aanschaffen en lezen!

Christophilus. Jaarboekje ten dienste der Christelijke Jongelingsvereenigingen in Nederland voor 1902. *Negen-en twintigste Jaargang. Uitgegeven door en ten voordeele van het Nederlandsch Jongelingsverbond.*

Het Nederl. Jongelingsverbond telt thans 308 afdeelingen en 7429 leden. Het Jaarboekje, dat het uitgaf, spreekt met dankbaarheid van vooruitgang in verbond en afdeelingen, geeft een overzicht van al de Christelijke Jongelingsvereenigingen in ons vaderland en daarna een mengelwerk, waartoe bekende en geliefde Schrijvers als Dr. J. H. Gunning Wz., A. J. Hoogenbirk, Ds. Karres, P. J. Kloppers, Ds. Moeton, Ds. J. J. van Noort, J. Zeverboom en W. Liotard bijdragen leverden.

BAVINCK.

ADVERTENTIËN.

Door Gods goedheid werden wij heden verblijd met de geboorte van een welgeschapen ***dochter.***

DR. G. KEIZER
A. KEIZER—
NOORDZIJ.

TIEL,
29 Jan. 1902.

Met dank aan den Heere, geven wij kennis van de geboorte eener welgeschapen ***dochter.***

R. K. M HUMMELEN.
M. HUMMELEN—SMIT

Pastorie LANGESLAG,
HEINO, 2 Febr. 1902.

Den 28 Januari l.l. werd plotseling uit ons midden weggerukt ons geacht medelid

Rt. de Vries Jzn.,

in den ouderdom van 21 jaar. Eene ongesteldheid van slechts 4 dagen maakte een einde aan zijn jeugdig leven. Trooste de Heere ons en zijne diepbedroefde betrekkingen. Moge deze ernstige roepstem ingang vinden in menig jongelingshart, opdat vele jongelingen uit dit sterven, sterven leeren.

Namens de Ger. Jongel.-Ver. „Samuel",
J. SNOEK, *President.*
J. H. v. DOORN, *Secretaris.*
UBK, 4/2 '02.

Den 15den Juni 1901 heeft het den Heere behaagd door den dood van onze zijde weg te nemen, onzen geliefden Man en Vader,

DS. K. KREULEN,
EMER.

Zijn leven was Christus, alzoo zijn sterven gewin. Dat was en is, met het oog op het eeuwig samenzijn met den Heere en al zijn volk, onze troost.

De Weduwe, Kinderen en Behuwdkinderen,
R. KREULEN—BOSMA.
Kalamazoo (Mich.) N.-Amerika
A. KREULEN
A. KREULEN HOUTGRAAF.
Dordrecht, Nederland
JOHN VLIEG
JOH VLIEG—KREULEN.
S. D. KREULEN.
Kalamazoo (Mich.) N.-Amerika
Door omstandigheden eerst heden geplaatst.

Heden kwam tot ons het droeve bericht, dat onze geliefde broeder

Jan Siebolds Bolt,

ten huize van zijn Schoonzoon Ds. B VEENSTRA te Vlissingen, is overleden, in den ouderdom van 82 jaren, waarvan hij 40 jaren als Diaken onze gemeente met liefde en getrouwheid heeft gediend. Thans geniet hij na zijn langen pelgrimsweg, de rust die God zijn volk bereidt.

Trooste de Heere de bedroefde Familie.

Namens den Kerkeraad der Geref. kerk te Leens,
G. v. D. MUNNIK. *Praeses.*
M. RITZEMA, *Scriba.*
LEENS,
27 Jan 1902

Twee bekwame
Scheepmakers
voor houten Scheepsbouw kunnen **terstond** voor **vast Werk geplaatst worden** bij GEBR. DE HAAS
Schans MAASSLUIS.

Een ***meisje*** van nette burger familie, 22 jaar. G. G., goed bekend met het ***naaien*** en verdere w. h., zag zich gaarne
GEPLAATST
in een NET CHRIST. GEZIN als ***assistente*** in de huishouding.
Br. ***fr. lett. P.*** aan den Uitgever van *de Bazuin*

GESMOLTEN RUNDVET.
Voor den verkoop van
eigen gesmolten
RUNDVET
worden overal
SOLIDE
AGENTEN GEVRAAGD.
Br. ***lett. V. A.*** Uitgever van dit blad.

Termijnbetaling van af
10 CENTS per dag.
SOLIEDE ORGELS
in prijzen van af *f* 40.—
Gratis Handleiding en Toetsenlooper.
Honderden dankbetuigingen.
Vraagt gratis **Catalogus** en conditiën.
JOH. DE HEER,
Rotterdam, Noordmolenstraat 71.

NIEUWE BRIEFKAARTEN,
met of ***zonder firma*** bedrukt worden dagelijks ***franco*** verzonden voor ***f 2,25 per 1000,*** door ZALSMAN te KAMPEN.

UIT DE HAND TE KOOP:
Een Greidplaatsje
met bouwland, dicht bij Christ. School en Kerk in FRIESLAND.
Brieven franco letter **O.** aan den Uitgever van *de Bazuin* te KAMPEN.

SPANJE — FRANKRIJK.
PRIJS-COURANT
VAN
„DE VLIJT,"
VOORSCHOTEN.
TELEGRAM-ADRES: VLIJT-VOORSCHOTEN.

Conditiën.
De accijns is onder de prijzen begrepen Het anker wordt gerekend op 45 flesschen. Flesschen en emballage worden berekend, maar tegen denzelfden prijs terruggenomen. Bij bestelling van 3 ankers wordt een korting van f 1,— per anker toegestaan.

Extra Aanbieding
Door gunstigen inkoop en voordeelige conditiën kunnen wij den Franschen Landwijn Médoc leveren à f 22,— het anker.

SPANJE.
Heilig-Avondmaalwijn
Onze handel bepaalt zich hoofdzakelijk tot de Spaansche en Fransche Wijnen en Geheelonthouders-dranken.
Daar door ons dit jaar eene groote hoeveelheid Spaansche Wijnen werd aangekocht, zijn wij in staat deze Zoete Wijnen tot ongekend lage prijzen te leveren In vergelijking met vorige jaren is de daling dit jaar buitengewoon.
Daar onze firma veel wijn voor het *Heilig Avondmaal* levert, beijveren wij ons bij billijken prijs goeden wijn te leveren.
Ook nu weder is door onze firma uit Spanje, een *Roode Rergerac* betrokken, genaamd Bergerac Tinto.

Bergerac Tinto.	**Roode Bergerac**
Vino para la Santa Comunion.	*Wijn voor het H. Avondmaal.*
Esto Bergerac Tinto importumos de Espana exclusivamente para servir a la Sancta Comunion en nuestra Iglesias-Neerlandesa.	Deze Roode Bergerac importeeren wij uit Spanje, uitsluitend om te dienen bij het Heilig Avondmaal in onze Nederlandsche kerken.

Hij bevat weinig alcohol en is door zijn zoet zachten smaak en zijn *Roode* kleur meer dan eenig andere soort voor dit doel geschikt.
Prijs per 2 ☐ flesch a 400 gr. of 1 heele van 800 gr. f 0,85.
Ook de Witte Bergerac wordt in vele Kerken voor het H. Avondmaal gebruikt; de prijs hiervan is vanaf heden f 0,80 per flesch.
Spanje geeft ook vele Zoete Wijnen, welke voor geneeskundige doeleinden worden gebruikt Ook deze worden door ons geïmporteerd en laag geprijsd.

Geneeskrachtige Wijnen.

Mistela Tinto per flesch	*f* 1,—
" " " 1/2 "	- 0,50
" " 1e qualiteit per flesch	- 1,20
" " " " " 1/2 "	- 0,60

Hij is opwekkend voor de maag Heeft den natuurlijken zoeten druivensmaak en wordt bij Kina van Dr. DE VRIJ gebruikt.

Oude Malaga per flesch	*f* 1,20
" " " 2 "	- 0,60

Deze krachtige wijn wordt door alle doctoren bij zieken aangewend. Hij is krachtaanzettend en opwekkend.

Portwijn.

Roode Portw.	*f* 0,90	Onze Portwijnen worden betrokken uit Spanje en Portugal. De Spaansche is veel billijker dan die uit Porto. Alle soorten zijn zuiver en goed.	
"	" 2e s	- 1,20	
"	" 1e s.	- 2,—	
Witte Portwijn		- 1,10	
"	"	- 1,30	
"	"	- 2,—	

Madera en Sherry.

Madera	*f* 0,85	Gold Sherry	*f* 1,10
Madera Dry	- 1,10	Fine G Sherry	- 1,20
O. Madera Dry	- 1,30	Pale F. Sherry	- 1,40

Gold Sherry is zoeter dan Pale Sherry, terwijl ook de kleur van Gold Sherry lichter is dan van Pale Sherry.
Kerkeraden of Predikanten kunnen gratis ter kennismaking een flesch Avondmaalwijn ontvangen.

Bij den Uitgever ZALSMAN is verschenen:
FEESTSTOFFEN
DOOR **J. BAVINCK**
Predikant der Gereform. Kerk te Kampen.
(voor het Paaschfeest.)
145 bladz. 80 cent. Wie hiervan 1 Ex. wil ontvangen, gelieve zich aan te melden bij zijn gewonen Boekh of den Uitgever ZALSMAN te KAMPEN.

LIJDENSWEKEN.
Bij JAN HAAN te *Groningen* is verschenen:
JEZUS LEVENSWOORDEN,
aan het kruishout gesproken.
Zeven Leerredenen door D. FELIX, v. d. m. te *Roden.*
Prijs 0,60.
Gunstig aanbevolen in „De Bazuin" en verschillende Kerkbladen.
Voor vacante kerken uitnemend geschikt.

ZALSMAN te Kampen is uitgever van het
Kerkelijk Handboekje,
zijnde een kort uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Provinciale Synoden, alsmede de Post acta van de Nationale Synode van Dordrecht in 1618 en 1619.
Zeer dienstig en noodig voor Predikanten en Kerkeraden.
Opnieuw uitgegeven door de Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, gehouden te Hoogeveen 1860.
310 bladz gebonden f 1.65.
Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

TRAKTATEN.
Bij den Uitgever P. MOBACH te BREUKELEN is vanwege het Geref. Traktaatgenootschap „Filippus" verschenen:

	Prijs
XII. Drie Kerstliederen .	1 Ct.
XXIII. De zegen eener vrijmoedige Belijdenis . . .	2 „
CXLI. Een Politie commissaris en een dienstknecht van Christus	2 „
CXLII. A. Littooij. De Arbeid van „Fil." in betrekking tot het Genadeverbond .	10 „
328 Prins Willem III .	1 „
329. Wilt gij gezond worden?	1 „
330. Geen steen onder de kiel	1 „
331 Niemand zeide iets tot mij	1 „

Het bovenstaande is bij alle solide Boekhandelaars te bekomen.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:
FEESTSTOFFEN
DOOR
S. VAN VELZEN,
in leven Hoogleeraar aan de Theol. School.
TWEEDE DRUK 289 BLADZ. f 1,00.
Deze beroemde bundel Feeststoffen kostte vroeger f 1,75. De tweede druk met zeer duidelijke letter, slechts ***f 1,00.***
Alle Boekh. nemen bestellingen aan. Na ontvangst van postwissel ***f 1,—*** wordt het ***franco*** verzonden door den uitgever.

Bij den uitgever A. GEZELLE MEERBURG te HEUSDEN verschijnt de
DERDE JAARGANG
VAN
Wat zegt de Schrift?
Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en uitleggen van Gods Woord,
onder redactie van Prof **L. LINDEBOOM,** Hoogleeraar a/d Theol. School te *Kampen,* en met medewerking van onderscheiden Bedienaren des Woords.
Maandelijks verschijnt een No. van 16 bladz. van 2 kolommen, in royaal 8o formaat, en is voorzien van een omslag. Bij No. 12 wordt gratis een stevige omslag met register toegezonden,
De prijs is slechts *f* **1,50** per jaar, franco per post. Men kan in rekening zenden rechtstreeks aan den uitgever, en ook door een solieden boekhandelaar.
Van den *eersten* jaargang zijn nog enkele Ex.te bekomen, ingenaaid, à f 1,60.

Ter uitdeeling aan kinderen op Zondagsscholen worden aanbevolen de
Gekleurde Cents-Prenten
over de Bijbelsche Geschied O. & N. Test.
Bij toezending van het bedrag worden ze franco verzonden door ZALSMAN te Kampen.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
Door den heer J. H. Slothouber te Zetten: uit Randwijk f 4.50, uit Heteren f 18.50, uit Zetten f 26,50, samen f 49,50; door den heer G Lucas te Dalfsen f 23,50; door den heer A. B. Visser te Hoogeveen f 74; door den heer S de Jong Ez. te Enkhuizen: uit Andijk f 18,50, uit Enkhuizen f 46, uit Hoorn f 18. uit Oppendoes f 2, uit Medemblik f 3, uit Urk f 1,50, samen f 89; door den heer A. D Duijs te Elst f 20,50; door den heer Glastra van Loon Az. te Gaastmeer f 56,50; door C. M. Houwing te Peursem f 3
Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit):
Van de Gereform. kerk te Zetten f 7,21; van idem te Heteren f 2,72½; van idem te Ymuiden f 14,61; van idem te Berlicum f 15,45; van idem te Hijlaard f 5,60; van idem te Stellendam f 2,05.
Aan Schenkingen:
Door den heer J. Veenendaal Wz. van de Jongel.-Vereen. „Timotheus" te Driebergen f 1,73
Voor het Hospitium:
Van den Zusterkrans te Utrecht 24 slooppen en 24 handdoeken.

S. J. SEEFAT,
Hilversum. *Penningmeester.*

Stoomdruk van ZALSMAN te KAMPEN.